

Sedmý tankový prapor v útoku na spěšně vybudovanou obranu nepřítele

e 23.47, tedy přesně o 17 minut později, nežli stálo v plánskonspektu, vykonal kapitán tank. Václav Matka kontrolu rozmístění bojových vozidel ve východišti k útoku a postál asi pět minut u tanku, jemuž velel četař Krajta, aby se podíval na zahájení okopových prací. Měsíc, napůl skrytý podzimními mráčky, zaléval přízračným světlem pětičlennou skupinu, bušící otupenými krumpáči do kamenité země, a tank, který se tyčil v pozadí a zdvihal ocelový nos k světélkujícímu nebi, vypadal, jako by zasněně hleděl někam naproti na stráň Okrouhlického vrchu, rozrytou stopami mnoha útoků.

Jakmile se kapitán obrátil a spolu se svým průvodem, upjatým do montgomeráků, zmizel v noční páře mezi roztroušenými stromy za tankem, pracovní úsilí skupinky se rychle zmírnilo. Kapitán sám, oděný neposkvrněnou kombinézou, na níž byly ještě patrné vymačkané hrany (následek dlouhého skladování v intendantním skladu), kráčel magickým příšeřím zářijové půlnoci k svému štábnímu vozu. Necítil nic z poezie této podivné předpůlnoční chvíle a podivné situace: přemýšlel, jaký byl blbec, když se před dvěma lety, kdy mu trochu hořela koudel ve Státní pojišťovně, dal nacytat na armádní výzvu, zanechal

pohodlného postavení kádrováka a odešel do zvláštního desetiměsíčního kursu pro rychlovýrobu tankových specialistů se zajištěným brzkým povýšením. Tehdy neměl tušení o nějakých nočních cvičeních, která se konají týden co týden a za každého počasí. Ani o jiných podobných nepřijemnostech. Došel na cestu a posvítil si baterkou na plánskonspekt: „23.00–04.00 osádky provedou okopové práce a zamaskování bojových vozidel. 04.30–04.50 pohotovost k vyrazení k útoku. 04.50 zahájení dělostřelecké přípravy, 05.00 vyrazení k útoku.“ Může tedy do půl páté spát. Měl by ovšem chodit po osádkách a sledovat práci. Ale hovno. Zhasil lucerničku a odbočil z cesty ke křoví, kde stál zamaskovaný štábní vůz. Zastavil se u schůdků a obrátil se na svého průvodce.

„Hospodin,“ oslovil výchovného náčelníka praporu. „Mrkni se na to a trochu jím zvedni mandle. Já du chrápat. Eště sem tenhle tejden ani jednu noc pořádně nespal, chlapi. V pondělí ta kulturní konference, v úterý stranická schůze do tří do rána, pak služba, ve středu velitelskej den – vzbud mě ve čtyři, Hospodin.“

„Provedu, soudruhu kapitáne,“ pravil žertovně poručík Hospodin a cvakl podpatky. Sotva za kapitánem zapadly dveře štábního vozu, odešel poručík k řidičské kabině a otevřel dvířka. Za volantem pokojně chrápal řidič. Hospodin jím zacloulmal a vzbudil ho.

* * *

„Co je?“ zabručel řidič ospale.

„Heleď,“ pravil poručík. „Běž pomoct rotnýmu Smiřickýmu, jsou tam jenom čtyři. A přijď mě ve tři čtvrti na čtyři vzbudit.“

„Do prdele,“ zahuhlal nesrozumitelně řidič a vylezl ven. Byl to ještě lemoun, příslušník prvního ročníku, a na větší odpor se nezmohl. Venku ho roztřásla zima. Malý poručík Hospodin se

zatím čile vyškrábal na jeho místo do kabiny a zavřel za sebou. Za oknem se mihl cíp deky, jak se do ní důstojník balil.

Vojín Holený, řidič, se otočil, strčil ruce do kapes, a drkotaje zuby pustil se směrem neurčitě severním ke skupinkám keřů, které tam stály jako realistické kulisy na ochotnickém jevišti. Nočním tichem zvonily a skřípaly vzdálené nárazy lopat a krumpáčů. Holený spěchal vysokou trávou a cítil, jak mu rosa prosakuje plátěnými kalhotami letní uniformy. To ho ještě víc rozladilo. U jedné skupiny keřů kotvil štábní vůz politického oddělení, a právě když šel Holený kolem, rozsvítil někdo baterku a na pozadí osvětlených dveří vozu se začernaly dvě důstojnické čepice. Pak zavržaly schůdky, dveře se otevřely a světla i s čepicemi v nich zmizela.

Kurvy, pomyslel si Holený, člověka vyženou ven a sami jdou chrápat.

Když se však přiblížil k místům, kde podle rozmístění měla vyrábět okop pro střední tank osádka rotného Smiřického, zaznělo od nejasné skvrny v noční mlze, kterou Holený považoval za skupinu keřů, zahučení tankových motorů a skvrna se pohnula. Byl to tank. Holený rozeznal kanón ve vysoké elevaci, ale ten se najednou prudce nahnul dopředu a pohybující se skvrna zmizela v jednotvárné šedi travnaté pláně pod mlhou. Také motor umlkl.

Holený rychle přiklusal k dějišti toho zázraku. Opravdu; železná bedna spočívala jakoby zapuštěna do krásně zhotoveného okopu. Po obou stranách se tyčily kopce vyházené hlíny a kanón přesně přesahoval vzornou předprseň. Holeného naplnila hluboká úcta k osádce, oslabené o jednoho muže (měl kapavku), která v čase kratším, než stanoví normy, vykopala tak obrovskou díru do země.

Přistoupil k veliteli, jenž právě slézal s věže, a oslovil ho napůl kamarádsky, napůl s povinnou úctou k poddůstojníkovi, jež však pramenila nikoli z povinnosti, ale z momentálního upřímného obdivu:

„Soudruhu rotný, mě sem poslal Hospodin, abych vám prej pomoh s vokopem. Ale –“

„Ta píča!“ zaznělo z řidičského otvoru a na předprseň se z něho vyhrabal podsaditý voják v zamaštěné kombinéze s desátnickými prýmky na prsou. „Von si myslí, že se kvůli němu ztrháme. Ať si posere hlavu, kráva.“ Obrátil se k veliteli a řekl slušněji: „Tak co, Danny? Neříkal sem to? Ukázkovej vokop. Dyť sem věděl, že tady je. Tady to znám jak svý hovno. Vokrouhlickej vrch sem dobyl už aspoň pětsetkrát.“

Velitel tanku se rozhlédl.

„Je to fajn, Andělíne. Doufám, že na to nepřijdou.“

„Čerta starýho, kamaráde,“ pravil řidič. „A dyby – já se jim na to vyseru. Já už mám vodsloužínou svý. Ať se dřou lemouni, ale ne dubňáci. A du chrápat.“

„Počkej, eště to maskování, ať je to z krku!“ zavolal za ním velitel.

„To ať udělá Juraj tady s Holeným, dyž ho Hospodskej poslal.“

„Hovno!“ zaznělo z věže. „Na to se vyseru.“

„Neser, Juraji,“ pravil pedagogicky řidič. „Koukej maskovat!“

„Do prdele, nech mě bejt!“

„Kurva, Juraji, neser boha! Přece nenecháš starýho Střevlíčka, aby maskoval za tebe.“

„Vyserem se na to kolektývně,“ řekl nabíječ.

„Tak neblbni, Juraji,“ rozkázal velitel. „Něco na to nasrat musíme, ať nás zbytečně nebuzerujou.“

Ale nabíječův názor vyjádřilo jediné slovo:

„Hovno.“

Z nitra věže se ozval jiný, dutý hlas:

„Lepáku, vypal, moc se sereš. A makat!“

„Běž se vysrat!“ pravil nabíječ. Hned nato ve věži něco slabě křáplo, jako když udeří do plechového hrnce. Juraj zařval:

„Au! Pušť mě! Neser!“

„Lemouné!“ promluvil hlas z věže. „Pudeš maskovat?“

„Už du!“

„Chci to vidět!“ řekl hlas a nabíječ kvapně seskočil. Dopadl vedle Holeného.

„Tak kluci, běžte natrhat trávu a nějaký větve. Stačí, dyž to naházíte na věž a trochu na předprseň vepředu,“ pravil velitel.

Holený se otočil a nabíječ ho s brucením následoval. Řidič Střevlíček vylezl na motor tanku, rozprostřel na něm kabát, lehl si a zabalil se do kabátu. Žaluziemi stoupalo z motoru příjemné teplo. Řidič se uprdl a vmžiku usnul.

Rotný Danny Smiřický, velitel tanku, se dal pomalu do obhlídky. Byl to člověk bojácný, a proto svědomitý. Zodpovídal za tank i za osádku, jak to stálo v řádech, a kdyby sem teď přišel kapitán nebo politický, odnesl by to on. Řidič i střelec spí, zatímco by měli provádět technickou prohlídku vozidla, a tank není dosud vůbec zamaskován. A kdyby některý lampasák zjistil, že se vykašlali na kopání a zajeli do hotového starého okopu, skrytého křovím, byl by bengál a museli by kopat znova, pod kontrolou. Střevlíček sice s naprostou jistotou tvrdil, že všichni důstojníci dávno zalehli a chrápou, ale rotný byl z lidí, kteří se obávají výjimek potvrzujících pravidla.

Pooděšel, aby se podíval po větvích k maskování. V blízkém křoví ulomil dvě mohutné haluze a přivlekl je k tanku. Tam už stál na věži nabíječ Juraj Bamza a sypal kolem sebe hrstě trávy. Holený zastrkával filigránské větvičky za madla a do žaluzií.

Rotný opřel obě haluze o přední pancíř věže. Bylo mu zima. Podíval se na hodinky. Tři čtvrtě na jednu. Když půjde teď spát, naspí asi tři hodiny. To je krásné. Ale měl by samozřejmě postavit hlídky. Všichni by se měli vystřídat. Asi po půlhodině. Věděl však dobře, že dubňáky Střevlíčka a Žloutka k takovému nesmyslu nedonutí. Rozhodl se proto, že dá rozkaz oběma nováčkům, a uvažoval: já, jako velitel, mám po skončení okopových prací právo na odpočinek. Oni jsou povinni uposlechnout rozkazu. Vydám jim rozkaz a půjdu spát. Jestli hlídat nebudou a půjdou chrápat, je to jejich věc. Když je při tom někdo chytí, mně nemůže nic říct. Jestli mám právo chrápat, nemůže přece po mně nikdo chtít, abych zároveň hlídal hlídače.

„Hele, Juraji,“ řekl. „Budete se střídat s Holeným.“

„Co střídat?“

„No stráž. Na každého přijde hodina a půl.“

„Na to se ti vyseru.“

„Nekecej a neblbni. Já to mám za pár a nechci přijít do průseru,“ řekl přísně rotný, vylezl na předprseň a protáhl se řidičským otvorem dovnitř. Dal jsem mu rozkaz, říkal si v duchu. Jestli ho nesplní, je to jeho věc. Vyřešil jsem situaci přesně podle řádů, vojenským způsobem. Podle vzoru soudruha velitele.

Provlekl se opatrně příklopem a dosedl na řidičskou sedačku. Vzadu na jaščíkách chrápal četař Žloutek. Rotný nahmatal zajišťovací šroub příklopu, odjistil ho a příklop zavřel do bojové polohy. Otevřel však průzory, aby viděl, kdyby snad někomu napadlo přijít, sebral z vedlejší sedačky Střevlíčkovu kuklu, nasadil si ji na hlavu místo polštáře a opřel se pohodlně vlevo o držáky ručních granátů a vypustný kohout zavzdušňovacího potrubí.

Průzorem zářila dovnitř jasná hvězda a v tanku bylo cítit nafetu a olej. Zvenčí slabě zaznívaly úderý krumpáčů od vedlejších vozidel. Tam se ještě pracuje. Rotný si dal ruce do podpaží,

aby si je zahřál, a zadíval se na hvězdu. Zasníl se. Ihned se ho zmocnila dřímota, a v příjemných mrákotách ho ještě napadlo, že by si měl honem dát udělat u fotografa v Okrouhlici snímek. Fotograf má vlastní kuklu k dispozici. Lizetce by se fotka s kuklou snad líbila. Měla by z ní asi legraci. Ale bude si muset pospíšet, protože –. Z věže zazněl nabíječův hlas: „Už se na to vyser, vole!“, po železném stropě zaklapaly podkůvky, cinkly o pancíř a zapraskalo síťové žaluzií nad motorem. Jdou spát, pomyslel si rotný v polospánku. Ale já jsem jim dal rozkaz a já spím. Pocítil nepříjemný tlak v kříži, kam se mu svezla pistole. Přetáhl si ji na břicho. A kdyby byla válka, nemohli by teď asi vůbec spát, protože by měli v kalhotech. Dovedl si ten strach představit. Strach tankových osádek, kterým vojenští statistici vypočetli, že jejich životnost v boji jsou čtyři minuty. Ale snad válka nebude. Možná že jo, možná že ne.

Ale asi bude, pomyslel si, ale jak usínal, myslil na to, že už brzy půjde do civilu. A co bude vlastně dělat, a na nedobytnou Lizetku, a jestli mu sestřenice Alena sežene to místo v Praze.

Usnul v jednu hodinu. Tou dobou už kapitán Matka, natažený na pohodlném kavalci svého štábního vozu, dávno spokojeně oddychoval (podle plánskonspektu cvičení prováděl kontrolu okopových prací); spal i výchovný náčelník Sedmého tankového praporu, poručík Hospodin, v řidičské kabině tatro (agitační práce v osádkách na téma *Dodržováním okopových norem bojujeme za mír*), po trochu těžké večeři se neklidně převaloval na kavalci svého štábního vozu zástupce velitele pro věci politické nadporučík Růžička, trápen těžkými sny (kontrola práce agitátorů čet a osádek), a nadporučík Pinkas, náčelník štábu, se pokoušel přimět nepoddajné nervy ke klidu dávkami somniferu a snažil se vypudit z hlavy představu své manželky Janinky, která spí sama v prázdném bytě, nebo možná nespí a není sama... (prověření

obeznámení velitelů čet se situací, kontrola jejich palebných náčrtků čet). Pod nataženou plachtou jiné tetry, rovněž poklidně, spali i tři velitelé rot (kontrola činnosti osádek); jenom čtvrtý, snaživý poručík Hezký, na něhož si pro jeho přičinlivost kapitán Matka zasedl, vykonával poctivě plánskonspektem mu předepsané činnosti, a navíc – k malé radosti podřízených vojnů – pomáhal kopat žalostnou napodobeninu tankového okopu osádce četaře Vytáhlého, skládající se toho času jen ze dvou mužů (ostatní byli v base). Leč tuto jeho snahu viděl z nadřízených pouze Pánbůh, a jeho existenci armádní velení neuznávalo.

Ke druhé hodině ranní umlkly poslední údery lopat a krumpáčů. Únava přemohla i snaživost poručíka Hezkého. Jeden po druhém zahučely na krátký okamžik motory. Tanky zajížděly do mělkých děr, naznačujících okopy, a usazovaly se v nich jako kvočny.

Veliké a údajně spravedlivé ticho se rozhostilo kolem úpatí Okrouhlického vrchu. Do toho ticha svítil měsíc, filtrovaný noční mlhou, a shlížel na kovové hlavy tanků. V nich spali vojáci přehlídkové jednotky a snili o široké a slunné oblasti života, nazývající se „zapár“.

* * *

A tak se stalo, že když se z ranní mlhy vynořil džíp s číslem štábu divize, naskytl se očím majora Borovičky, zvaného „Malinkatej ďábel“, poklidný a realistický obraz krajiny s tanky. Ležely jako přežraní kanci v mělkých jámách a ranní větřík si laškovně pohrával s chomáči trávy a sporými větvičkami, nastrkanými tu a tam za madly a kolem příklopů. Srdce nepatrného majora se zatetelilo radostí, neboť se mu zde naskýkala možnost dokonale se uplatnit. Vydal svému řidiči ostrý rozkaz, aby zastavil. Potom

křepce vyskočil z džípu, a sekaje vojensky nožkama v naleštěných holínkách spěchal k dobře viditelnému štábnímu vozu.

Všude po úpatí Okrouhlického vrchu rozlévalo se příjemné ticho: nepřerušoval je ani zpěv ptáků, neboť ti většinou nevyčkali konce prezenční služby příslušníků Sedmého tankového praporu a neukázněně odletěli na jih. Major Borovička dorazil orosenou trávou k štábnímu vozu a s jistou námahou se vyšplhal na schůdky řidičské kabiny. Nahlédl dovnitř a tvář mu ozdobil radostný úsměv. Na sedadle spatřil poručíka Hospodina, zabaleného v erární dece, z níž mu vykukovaly jen nos a brada, obrostlá rašícími vousy. Maličký major chvíli balancoval na stupačce, potom spokojeně frkl a ohlédl se. Původně chtěl seskočit, ale když spatřil téměř metrovou propast pod sebou, rozhodl se pro mírnější postup. Ručkou se pevně přidržel držadla na dveřích a na pravé noze udělal dřep, až švy těsných kalhotek nebezpečně zapraskaly. Marně však šmátral levou nohou po jistotě matičky Země. Navíc mu pravá noha uklouzla, takže důstojník proti své vůli bolestně dosedl rozkrokem na stupačku a slabě zakvikl. Nějakou chvíli zůstal zamračeně v této pozici, potom se s velikou námahou opět vytáhl na stupačku a počal se opatrně otáčet, až stál zády k dvířkům. Pohybem, svědčícím o krajní promyšlenosti, svezl se zvolna do hloubky pod sebou a konečně zaťal zuby a seskočil. Dopadl na všechny čtyři a čepice se mu svezla do čela. Ihned však vstal, upravil si vojenský vzhled a s vítězně krvelačným úsměvem zamířil k schůdkům štábního vozu. Vystoupil po nich, otevřel dveře a vlezl dovnitř.

Ve voze bylo zadýchané teplo, naplněné pachem ovčích kožichů, potu, cigaretového kouře a láhvového piva. V tom ozónu na kavalci mohutně oddychoval kapitán Matka. V noci si zřejmě udělal pohodlí. Na jednom konci lehátka trčely zpod kožichu zašpiněné ponožky, na druhém svítil kapitánův do brunátna

opružený obličej. Jedna holínka stála na zemi, druhá se válela po mapě na stolku pod zatemněným oknem.

Majorek se chvíli kochal rajskou scénou. Poté zaujal vzpřímený postoj, prsíčka vypnul vpřed, až se mu prdelka v našponovaných rajtkách ostře zarýsovala, a otevřel ústa. Usměvavý generál, který se právě chystal odměnit plukovníka Matku řádem Kutuzova, otevřel rovněž ústa, ale místo pochvaly zaječel neuvěřitelně protivným hláskem: „Vztyk!“ Kapitán Matka, nedbaje kouře z hořících amerických tanků, se vztyčil, jak nejrychleji to stihl, a vytréštil na generála oči. Generálova tvář se proměnila v dobře známý obličej Malinkatého dábla.

„Soudruhu kapitáne,“ pronesl drobný major pekelným tónem. „Čas je nula čtyři čtyřicet pět. Vaše činnost?“

Kapitán polkl. Cáry snu se mu v hlavě pomíchaly se syrovou skutečností. Nejdřív měl tendenci podat hlášení o vítězném střetnutí s americkými pancéřovými čely, ale pak se upamatoval na plánskonspekt. Sáhł mechanicky do kapsy na stehně, jenž hned si uvědomil, že podle řádu musí vědět všechno z paměti, a najednou mu v mozku svitlo. Nula čtyři čtyřicet pět. To je přece ve všech plánskonspektech, které mu kdy přišly do ruky, stejné – to jest stejně opsané z jakéhosi prapůvodního plánskonspektu na téma *Tankový prapor v útoku na spěšně vybudovanou obranu nepřítelů s materiálem*. Odvětil řízně:

„Pohotovost k vyrazení k útoku. Přesvědčuji se, zda –“ zarazil se, protože mu došlo, že se o ničem nepřesvědčuje. Ostatně major ho sám přerušil:

„Kdy říkáme, že je tankový prapor v úplné bojové pohotovosti?“

Kapitán zalapal po vzduchu. Zbytky heroického snu odlétly a opojná vůně bitvy se vypařila. Uvědomil si naplno dosah faktu, že je tři čtvrtě na pět a že tu stojí ve svém štábním voze před lidožroutem Borovičkou, jenž ho dopadl při provádění zaspání.

Připadal si jako králíček v tlamě hyeny. Mechanicky se dal do odříkávání řádového otčenáše:

„Takový prapor je v úplné bojové pohotovosti, jestliže všechna vozidla i jejich osádky jsou v úplné bojové pohotovosti, to znamená, jestliže všechny osádky jsou úplné a zdravé, jestliže v každém tanku je předepsaná zásoba střeliva, pohonných látek, mazadel a proviantu, jestliže zbraně jsou řádně zrektifikovány a oše–“

„A co boty?“ zaječel majorek.

„Boty?“

„Boty,“ opakoval svéhlavě trpaslík.

„Jak to, soudruhu majore –“

„Boty. Obyčejné vojenské boty,“ pravil Ďábel ironicky. Matka sklonil zrak směrem dolů, spatřil své nohy v ponožkách a polilo ho horko.

„Soudruhu majore,“ začal, ale drobný důstojník ho přerušil a metaje z očí škodolibé blesky s gustom si ho podával:

„Jak si to představujete?“ mečel hláskem kleštěnců. „Co to má znamenat? Takhle provádíte výcvik? Víte, že výcvik je váš bojový úkol v míru na obranu vlasti? Podle plánskonspektu se máte přesvědčovat, jestli jsou správně vykopané okopy a jestli osádky jsou v úplné bojové pohotovosti – a vy si tady chrápete! Budete se hlásit u velitele divize, rozumíte?“

„Soudruhu majore –“ odvážil se Matka.

„Mlčte! Víte, co je rozkaz? Na nic jsem se vás neptal! Vy máte být příkladem svým vojákům v jejich plnění povinností? Pak se divíte, že vojáci jejich povinnosti neplní! Styďte se!“

Kapitán Matka stál v přísném pozoru a v duchu zuřil.

Major energickým trhem pozdvihl levou ruku a stáhl koženou rukavici ze zápěstí, až se objevily velké švýcarské hodinky.

„Je nula čtyři čtyřicet osm. Přesunuji hodinu há o deset minut. Přesně v nula pět deset vyrazí váš prapor k útoku. Odchod!“

„Provedu!“ Matka se pokusil udělat čelem vzad, ale to mu připomnělo neúplnost jeho výstroje. Ohlédl se, provinile sebral jednu botu z mapy a druhou ze země a nervózně se do nich začal cpát. Malinkatý ďábel ho potměšile pozoroval. Neodpustil si ještě jednu poznámku:

„Stát se to v boji, soudruhu kapitáne, měl byste z toho polní soud!“

Matka souhlasil. „Ano, soudruhu majore,“ pravil pevně a vydusal z vozu.

Venku ihned zařval:

„Vojín Holený! Ke mně!!!“ Býcí hlas se však bezmocně rozplynul v idylickém tichu jitra na sklonku babího léta. Ve dveřích štábního vozu se objevil major Borovička a ledově pravil:

„Váš řidič tu není, soudruhu kapitáne.“ Zasmál se, jako když škrábe nožem o plechový hrnec, a udělal vtip: „Patrně dezertoval k nepříteli.“

Matka zrudl a pustil se těžkým klusem ke štábnímu vozu, který stál asi padesát metrů opodál. Cestou rychle rozvíjel praktické úvahy, do nichž se mísily návaly vzteku a bezmocné zuřivosti, namířené jednak proti Malinkatému ďáblu, jednak proti příslušníkům jeho vlastního důstojnického sboru, a jednak, jako vždy, proti němu samému – že mohl být takový vůl a nezůstal v teplé kanceláři kádrového oddělení Státní pojišťovny.

Doběhl k štábnímu vozu a naboural se dovnitř jako dělová koule. Samozřejmě, nadporučík Pinkas a nadporučík Růžička tam leželi pod kožichem jako dva buzeranti.

„Vztyk!“ zavelel, a sotva se vztyčili, počal plnit rozkaz majora Borovičky:

„Jak si to představujete? Tohle je u vás pohotovost k vyrazení do útoku? Kde máte velitele rot? Kde je dělostřelecká příprava? Je nula čtyři padesát! Má začít!“

Oba hodnostáři naň zoufale mžourali.

„Za tohle si poneseš následky. Budete se u mě hlásit po cvičení. Překládám hodinu há na nula pět deset. V nula pět deset chci vidět vyrazení k útoku. Soudruhu nadporučíku, sežeňte ihned velitele rot! A vy mi sežeňte vojína Holeného! Odchod!“

Nadporučíci vyskákali z vozu. Kapitán vyšel kolébatým krokem za nimi, a jak letmo pohlédl k svému autu, spatřil tam svého výchovného náčelníka v lati před prskajícím majorkem. Ale pocit slabého zadostiučinění neměl kdy náležitě se rozvinout. Kapitán spěšně otevřel dveře řidičské budky, zacloumal právě se probouzejícím řidičem, a ten už v následujícím zlomku vteřiny pádil k nejbližšímu okopu s tajným rozkazem vzbudit osádky tanků, připravených do zteče. Svoje poslání, kapitána a všechno ostatní přitom v duchu komentoval výrazy nenacházejícími se v běžných slovnících.

* * *

Osádka rotného Smiřického přijala kurýrovu zvěst s nedůvěrou.

„A co žrádlo?“ přivítal jitro útoku četař Žloudek, podíval se na hodinky a dodal: „Kurva, už je pět. To sme už měli bejt v prdeli.“

Z řidičské sedačky se kolem něho vzhůru drápal rotný Smiřický. Posadil se k radiostanici a nervózně si natahoval kuklu. Žloudek ho sledoval s lehkým opovržením dubňáka.

„Doprdele, já to nevyldim,“ vzdychl rotný a zmateně zakroutil knoflíky aparátu.

„Vyser se na to,“ řekl Žloudek, „stejně bude zas hovno spojení.“

Rotný však kroutil knoflíky dál. Že jsme chrápali, to nám prošlo, myslel si. Juraj měl rozkaz mě vzbudit, a nevzbudil. Ale teď musím dostat spojení, nebo se řítím do průšvihů já.

„Dyt sem to říkal, kamarádi,“ ozval se od motoru Andělín Střevlíček. Vztyčil se do stoje a pátravě hleděl ve směru štábních vozů. „Starej Macecha zachrápal a starej Růžička taky.“

Rotný se vzdal úsilí o spojení a vytáhl se do velitelské věžičky. Vzadu u štábních vozů se hemžila skupinka důstojníků a zmateně pobíhaly spojky. K tomu chumlu se právě blížil maličký důstojník.

„Páni, je tu Borovička!“

„Malinkatej dábel?“ zeptal se Střevlíček s gustem. „Kurva, to maj teda lampasáci prdel v loji.“

„Andělíne, vlez dovnitř,“ ozval se rotný. „Ať nějakej vůl neřekne, že to.“

„Neboj, Danny!“ pravil Andělín. „Starýmu Střevlíčkovi můžou všichni políbit řiť!“

Starýmu Střevlíčkovi, pomyslel si rotný. Žádný z nich nechápe, že já mám nakonec odpovědnost za jejich vylomeniny a že já to nakonec odskáču.

Střevlíček pomalu obešel tank a rozšafně vlezl do řidičského otvoru. Rotný si všiml, že na vychladlém motoru dosud spí nabíječ Jiří Bamza.

„Juraji! Hergot vstaň a vlez dovnitř!“

„Vyser se na mě!“

„Neser, Juraji!“

„Vyser se na mě, povídám!“

„Tak hergot neblbni! Je tu Borovička!“

„Ať si trhne nohou!“ řekl Bamza, ale vstal a se zívnutím se protáhl. Pod sebou v tanku měl rotný četaře Žloutka, který se mezitím zase pohodlně uložil na jaščíky. Rotný se rozhlédl. Z velitelské věžičky sousedního tanku, který stál asi patnáct metrů vlevo, se do půl pasu vynořila postava rotného Soudka.

„Josef,“ zavolal rotný. „Máš spojení?“

„Co be,“ pravil vzdorně rotný Soudek. „Já to mám celé pokorvené. Já se na to vesero.“

Vtom doběhla k tanku spojka. „Dyž vám nepude spojení, máte dávat pozor na velitele praporu a dělat co von. Hlavně prej maj střelci pracovat s kanónama, na to je Ďábel vysazenej. Vyražení je na červenou, útok nepřátelskejch tanků na žlutou a konec cvičení na zelenou. A teď máte eště vopravit maskování, pač Ďábel se na to pude podívat!“

„My ho máme dobrý,“ řekl Bamza a sedl si do nabíječského otvoru. Musel však ihned uhnout, protože pod ním se vysunula hlava četaře Žloutka.

„Co dělaj?“

„Raděj se,“ řekl rotný.

„Hovno raděj. To je Malinkatej ďábel sprdává,“ řekl četař.

* * *

A měl pravdu. Malinkatý ďábel právě důstojníkům praporu systematicky vypočítával chyby a nedostatky, jichž se dopustili během dosavadního průběhu cvičení na závěr výcvikového roku. Těchto nedostatků bylo mnoho. Jak jim je tak zvolna přednášel, podívoval se Malinkatý ďáblík v duchu vlastní systematickosti a znalostem, které si osvojil o tankovém boji. Připadal si před nimi jako starý frontový bojovník. Naplnila jej nesmírná rozkoš. Viděl, jak ho všichni nenávidí, ale jak jsou proti němu nepatrní. Byl bezpečný v krunyři, který mu poskytovala vojenská kázeň a subordinace. Oni musí stát, a on je může sprdávat. Oni si mohou myslet, co chtějí, a on jim může říkat, co chce. Nikdy nebylo na světě nic dokonalejšího.

Rozkoš, jež ho takto naplňovala, když stál a prcal kapitány a nadporučíky, byla rozkoš kvalitativně vyšší, než bývala kdysi

dávno, před válkou, rozkoš dělesloužícího četaře Borovičky, sprdávajícího líná ucha v intendantním skladu. Dávno prošla hodina há, dávno se do věžiček tanků vyškrobali nejpevnější spáči a se zájmem pohlíželi ke skupince v lati, uprostřed níž si vykračoval prskající kohoutek. Vzbudili se dokonce i značkaři, rozmístění na vrcholku Okrouhlického kopce, a představitelé nepřátelských tanků, zalezlí dále v terénu směrem ke Kostelci, a podivovali se, proč útok ještě nezačal, anebo zda jej nezaspali. A major Borovička prcal a prcal. Zdálo se, že se uprcá. Jeden po druhém dostávali poručíci, nadporučíci, podporučíci a aspiríní svoje. Snaživý poručík Hezký měl pocit, že se hrouť svět. (Co všechno zanedbal, co všechno opominul!) Bojácny rotný aspirant Slíva se chvěl strachy, drzý staršina aspirant Dvořák měl co dělat, aby se nerozchechtal. Lhostejný poručík Grünlich s nelibostí uvažoval o neuspokojivém stavu svého kručícího žaludku a nenápadný poručík Šlajs starostlivě přemítal o neuspokojivém stavu okopů své roty. Technický nadporučík Kámen, jenž byl hulvát, si myslel: Polib už nám prdel, blboune!, zatímco proviantní poručík Tylš se v duchu modlil, aby si majorek nezapomněl, že v půl páté měli přivést snídani, a aby se nezeptal, kde s tou snídaní jsou, protože on to nevěděl.

Konečně major Borovička doprcal a vyzval shromážděné, aby ho následovali. Hodina há, přesunutá na neurčito, slibovala pro nadcházející útok plné denní světlo a dobrou viditelnost na všechny chyby a omyly, jichž se vojáci Sedmého tankového praporu při té příležitosti ještě dopustí. Skupinka důstojníků vytvořila za majorkem ocas a dala se do pohybu. Ranním šerem třeskla salva kovových úderů, jak se zaklapovaly příklopy, jimiž se osádky tanků nedobytně izolovaly od světa, ve kterém momentálně zuřil Malinkatý ďábel.

Suita došla k prvnímu tanku. Stál v mělkém dolíku, kolem hliněná zahrádečka, jako když děti stavějí hráze po dešti, a sem tam chomáček trávy na pancíři.

„Čí je to vozidlo?“ zamečel majorek.

Jeden z velitelů rot, nenápadný poručík Šlajs, srazil paty, vypjal prsa a zazpíval:

„Mé roty. První roty Sedmého tankového praporu. Velitel roty, poručík Šlajs!“

Major ho propíchl pohledem.

„Kontroloval jste stav okopových prací?“

„Ano, soudruhu majore.“

V Ďáblově tváři se nehnul ani sval.

„Ověřil jste si dokonalost zamaskování?“

„Ano, soudruhu majore.“ Do poručíkových slov se vkradl smutek.

Major přešel očima výsledky obou zmíněných prací. Celá skupinka následovala jeho příkladu. Bylo zřejmé, že poručík Šlajs má velmi mírná měřítka.

Kapitán Matka se pokusil uplatnit svoji autoritu.

„Soudruhu poručíku,“ rozzuřil se, „tomuhle říkáte –“

Ale Ďábel ho přerušil:

„Mlčte, soudruhu kapitáne! Nedal jsem vám rozkaz, abyste mluvil.“ Pak se obrátil na nešťastníka Šlajse.

„A prověřil jste u osádek své roty jejich znalost situace, rozkazu a palebného úkolu?“

Poručík Šlajs učinil pokus vyvlíknout se z odpovědnosti:

„Namátkově, soudruhu majore.“

„Prověřil jste ji u osádky tohoto tanku?“

„Ne, soudruhu majore,“ pravil Šlajs, stále ještě doufaje, že tímto trikem bude z obliga.

„Ale vydal jste příslušné rozkazy velitelům čet?“

„Ano, soudruhu majore.“

„A přesvědčil jste se, že je velitelé čet předali velitelům tanků?“

Ze železné dedukce vojenského uvažování nebylo úniku. Šlajs pravil resignovaně:

„Ano, soudruhu majore.“

„Přezkoušejte tedy velitele tohoto tanku!“

Ďábel vyhodil poslední trumf a strčil ruce do kapes. On mohl. Ostatní nesměli.

„Provedu,“ pravil poručík Šlajs velice smutně a jako by chtěl získat čas, a přistoupil k tanku. Všechny příklopy byly bojově uzavřeny. To jediné bylo v naprostém pořádku. V tanku panovalo ticho, jako by tam nikdo nebyl.

„Rotný Soudek,“ zavolal poručík Šlajs.

Z nitra železného vozidla zaznělo dutě:

„Zde!“

„Ke mně!“

„Provedo!“ Příklop velitelské věžičky se nadzdvihl a veliká zámečnická ruka ho mohutným rozmachem zaklapla do zajištěné polohy. Za rukou se vynořila ochranná kukla, rámující brunátný obličej vesnického křupana. Rotný Soudek se pomalu vysoukal z věžičky, sedl si na její okraj a zkušeně sklouzl dolů. Zaujal nonšalantní, dubňácký postoj před poručíkem.

Majorek zavřeštěl:

„Zpět! Soudruhu rotný! Takhle se vysedá z tanku? Zpět a znova!“

Hanácký tankista vrhl na majora opovržlivý pohled, ale neřekl nic. Otočil se a vyšplhal se do věžičky.

„Lezete tam jak zpomalenej film!“ kvičel majorek. „Mně se zdá, že budete v neděli cvičit nasedání a vysedání. Nemyslete si, že když to máte za pár, že se vám nemůže nic stát!“

Rotný Soudek usedl na věžičku a zahleděl se bezvýrazně na majora.

„Dovnitř! A zavřít příklop! A na rozkaz Vysednout! otevřete příklop a s věže seskočíte! *Seskočíte*, rozuměl jste? Neslezete!“

„Sou tady kameny,“ zahučel Soudek. „Já bych si nerad na poslední chvíli zlomil hnátu.“

Major zrudl.

„Mlčte! Víte, co je rozkaz! O rozkazu se nediskutuje! Když si zlomíte hná– nohu, tak si ji zlomíte! Provedte!“

Soudek se obrátil a zasunul se do příklopu. Chvíli ho nemohl zaklapnout, a to Ďáblíka podráždilo.

„Slyšel jste, že sebou máte hodit!“

„Když tady je to jaksi zkorvené.“

„Jak to se mnou mluvíte!“ zapištěl major, ale vtom už příklop s bouchnutím zapadl. Major se obrátil na Šlajse, který se mezi tím stáhl do pozadí a mlčel jako ryba.

„Kázeň, soudruhu poručíku, kázeň,“ pravil, potřásaje pedagogicky hlavou. „Dejte mu – ne, dejte *celé* osádce rozkaz k vysednutí.“

„Provedu!“ řekl pevně poručík Šlajs a zachmuřil se. Přistoupil k tanku a zavelel: „Osádka – vysednout!“

Chvilíčku se nedělo nic, pak se najednou všechny příklopy otevřely, ve velitelském zasvítla Soudkova tvář, úsilím brunátnější než obvykle. Hned nato se jeho gorilí tělo sneslo opičím skokem jako stín anděla pomsty přímo na majora. Majorek jen taktak stačil uskočit, škobrtl přitom o vykopanou hlínu, avšak kapitán Matka byl ve střehu a galantně ho zachytil.

„Kam to skáčete? Ste slepej?“ kvikl Ďábel. Pomalu se vzpamatovával z leknutí, a tak si nevšiml velmi pohodlného a předpisům odporujícího způsobu, jímž z tanku vylézal řidič Desider Kobliha.

Celkem v pořádku nastoupila pak osádka před tank v náležitém pořadí velitel, řidič, mladší řidič, nabíječ a střelec, a major se zlověstně svráštěným obočím vydal poručíku Šlajsovi rozkaz, aby prověřil nabíječe, vojína Mengeleho, jak je obeznámen se situací vlastní a se situací nepřítele.

Nabíječe si vybral, protože předpokládal, že bude o této situaci informován nejméně.

Předpokládal, jak se ukázalo, správně.

Poručík Šlajs, který měl naneštěstí o situaci nepřítele ponětí také jen velmi neurčitě, a o situaci vlastní věděl jen o to víc, že je určitě velmi bledá, zaujal alespoň předpisový postoj a oslovil bezbarvě vojína Mengeleho. Vojínův výraz svědčil o naprostém pohrdání vším, co se zde děje, a jeho postoj naproti tomu nesvědčil (alespoň z hlediska vojensko-pedagogické teorie) o tom, že tento voják má za sebou už třicet měsíců vojenské služby.

„Soudruhu vojíne, kde se nalézá nepřítel?“

Opovrzení v Mengeleho tváři dosáhlo maxima koncentrace. Líně ukázal rukou do neurčita, někam směrem přibližně k Okrouhlickému kopci, a řekl:

„Nepřítel se nalézá – tam.“

„Upřesněte situaci.“ vybídl ho poručík Šlajs.

„Nalézá se na Okrouhlickém vrchu.“

„Správně,“ prohlásil poručík. „A kde se nalézáme my?“

„My se nalézáme pod Okrouhlickým vrchem,“ řekl Mengele. Až dosud projevil nečekanou informovanost.

„V jaké síle se nalézáme?“

„Nalézáme se v síle asi jednoho tankového praporu.“

„Jak to asi?!“ zaječel Malinkatý ďábel. „Jak to asi, soudruhu vojíne! Vy nevíte, k jaké jednotce patříte?“

Mengele neotřesen prohlásil, že to ví.

„A jak to teda asi?“

„Pač neznám eště ztráty z předešlýho dne operací,“ pravil s nehybnou tváří Mengele.

Majorka, který si už byl jist úspěchem, vojínova logika umlčela. Z otevřené hubičky vylétl jen jakýsi krátký záštek, jakési pufff..., a na okamžik zavládlo ticho. Poručík Šlajs se snažil vypadat neutrálně. Teprve po chvíli ovládl major řeč natolik, že pravil:

„Pokračujte, soudruhu poručíku.“

Poručík Šlajs se tedy opět obrátil k Mengelemu. Mengele naň zíral vlídně. Byl to v podstatě dobrák a upřímně se snažil veliteli pomoci. Ale nevěděl opravdu nic. Poručík přemítal, jak zformulovat otázku, aby z ní byla jasná odpověď. Jenom se však přesvědčil, že něčeho takového není mocen, prostě proto, že o taktické situaci nemá představu o mnoho jasnější než jeho podřízený.

„Soudruhu vojíne,“ spustil zeširoka. „V jaké síle se nalézá nepřítel?“

Mengele se zakabonil.

„Nepřítel se nalézá v síle jednoho pěšího pluku.“

Šlajs zašilhal po Ďáblovi, ale ten mlčel. Buď to bylo správně, anebo to ani on nevěděl. Druhá možnost byla možnější.

Poručík se tedy přihotovil k další otázce, když vtom přišla nová pohroma, odkud ji nečekal.

„Opravte ho, soudruhu četaři,“ zazněl hlas kapitána Matky. Tomuto důstojníkovi se právě podařilo tajně nahlédnout do plánskonspektu, a proto se znovu pokusil o sebeuplatnění. Vzápětí ho však za to stihl trest. „Vy –“ zarazil se a s hrůzou si uvědomil, že si na četařovo jméno, které jako velitel praporu má znát z paměti, nemůže vzpomenout, „vy – s těma fouskama!“

Označený hejsek srazil paty.

„Četař Vejvoda,“ ohlásil, ale k dalšímu se neměl. Poručík Šlajs nasadil opět neutrální výraz.